WIKIVORT
הוולטיס קלנו לכולנו

פרשת שופטים

כי השחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקם (טז ,יט)

"גילויי התורה בשליטת השוחד והנגיעה, מטילים צל גדול על כל יושרן של דעות האדם ומחשבותיו הבנויות על שכלו, ומעוררים ספקות והרהורים אם יש קורטוב של אמת בכל השקפת עולמנו. איך אפשר לו לאדם להיות הוגה דעות ישרות ואמיתיות, בשעה שהוא מלא שוחד ונגיעות כרימון, מסברות עקומות הקרובות לנטיותיו הפסיכולוגיות" ("הסבא מסלבודקא זצ"ל, אור הצפון).

הנגיעה העצמית היא יסוד במידות, כי הרי אדם קרוב אצל עצמו, ולכן עליו תמיד לבדוק את המעשה שלפניו, אם טהור הוא מנגיעה עצמית, אם איננו מוסווה באיזו פניה ונגיעה שאינו מרגיש בה כלל, והיא פועלת בו ומשפיעה על כיוון המעשה, וכדברי רבי ישראל מסלאנט זצ"ל: "ואף אם ישמור האדם דרכו להיזהר מכל חשש של נגיעת הדעת, בכל זאת מי יתן קו ומשקולת לדרכי הנטיה? הלא זה דרך כוח נפש האדם, לקשור חבל בחבל, נימא בנימא, להוציא פרי עמל מבלי אשר ימצא ראשית סיבתו. אשר אולי לזה הזהירו חז"ל כי דיין יראה עצמו כאילו חרב מונחת בין ירכותיו וגיהנם פתוחה מתחתיו, יען כי בדין הנטיה עלולה למאד".

מרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן שליט"א, מביא מדרש שבשעה שאמר משה לישראל שבצלאל יעשה את המשכן, היו ישראל מרננים אחרי משה ואומרים שכל הגדולה הוא נוטל לו ולמשפחתו. אמר להם משה: דעו וראו כי לא מדעתי אני עושה, אלא מפי הקדוש ברוך הוא. ויש להבין, במה שכנע אותם, הלא הדרך בענינים כאלו כפי מה שאנו רואים שלא מאמינים, ולמה האמינו עד כדי כך שאמר להם "ראו", משמע מזה שהוא היה כל כך משוכנע עד שהוצרכו להודות, וכשאמר להם "ראו", אז כל אחד הגם שהיה לו קצת עקמומיות שבלב לחשוד את משה מחמת קנאה שהוא עושה מעצמו בשביל קרוביו, אבל בניכרין דברי אמת שלו ראו ממש. אצל קורח, גם חשדו אותו ולא האמינו, כי אז כבר היה נגיעה שקרח רצה את הכהונה או את הנשיאות, וכשיש נגיעה עצמית, כבר לא יכולים לשכנע אפילו בדברים שיוצא מלב טהור כמו של משה, כי למי שהנגיעה העבירתו על דעתו, אי אפשר לשכנע בשום אופן.

"הסבא מנובהרדוק" זצ"ל אמר שיש ענין של נגיעה אישית למשל אם חושבים ללכת לקבל פני אדם או לא ללכת, האם מגיע לפלוני הכבוד שאטרח לקבל פניו או לא מגיע לו, דבר ראשון יש לשקול אולי נכנס גם שיקול של עצלות והנגיעה היא שמתעצלים לקום ולעשות את מה שצריך. כיצד יש לנהוג? הסבא זצ"ל היה קודם לובש את הפרווה ויוצא מהבית ומגיע עד סמוך לאכסניה של האורח ושם היה מחליט.

"המשגיח" הגאון הצדיק רבי שלמה וולבה זצ"ל אמר: "לפעמים אדם מרגיש שאולי יש לו איזו נגיעה בענין, אבל הוא נוטה יותר לחשוב שאינו נוגע בדבר, מקובלנו מרבותינו בעלי המוסר שכשאדם חושד בעצמו אולי הוא נוגע בדבר, שידע נאמנה שהוא ודאי נוגע בדבר".

מסופר על הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל שהגיע פעם לעיר אחת על מנת לייסד שם ישיבה. באותה העיר היה רב שגם היה תלמיד חכם ולמדן, אבל לא במידה של רבי אלחנן. כשראו בני העיר שרבי אלחנן בעירם, הלכו כולם ובאו אליו. רבי אלחנן נוכח לדעת שהוא פוגם בכבודו של רב העיר ולקח את הישיבה והלך משם. אדם שאינו גדול, יאמר, מה איכפת לי, הרי חייבים ללמוד תורה, אבל אדם גדול יודע כי בנין חייב להיבנות בלי שום טענה ופקפוק. אם כבודו של הרב יפגע מכך, נוסעים משם (מתוך הספר "מערכי לב).

הרב דסלר זצ"ל היה אומר בשם הגה"צ רבי ירוחם ממיר זצ"ל, שכשיש לאדם בעיה שקשה לו בעצמו להגיע לאמת ולפתור אותה בגלל שיש לו נגיעות שמשחדות את מבטו, ואין לו אפשרות באותו זמן להתייעץ עם אדם גדול, עדיף שישאל את שאלתו אפילו לסנדלר ברחוב ולא יפסוק לבד לעצמו, כי לאחר

פרשת שופטים

אין נגיעות.

המבחן הראשוני לאדם, כותב הגר"א וייסבלום שליט"א, הוא: אם הדעה או החלטה פרצו באופן ספונטאני, בלי כל מאבק עם עצמו, קרוב לודאי ש"נגיעה" הפעילה אותן. אם הוא שוקל ומתלבט ומתקשה ונאבק עם עצמו וההחלטה עלתה לו בקושי, הרי עבר את המבחן הראשוני, ואז אפשר שההחלטה היתה טהורה.

מקור: הרב יוסף זילברפרב שליט"א